

1. Örtük program, resmî programın amaçlarının dışında oluşan yan ya da informal öğrenmelerdir. Öğrencilerin devamsızlık yapmaları ve süreçte başarısız olmaları resmî programlar kapsamında yer almaz. Eğitimin hatalı yan ürünleridir, informal öğrenmelerdir.

(Cevap D)

2. Güçlü olan kültürün, zayıf olan kültürü içine alıp, asimile edip yok etmesine kültürel asimilasyon denir. Kültürel şok, bir toplumun kültürel özelliklerinin bir başka kültür üzerine empoze edilmesidir. Kültürel emperyalizm, bir kültürün diğer kültürü sömürgeci altına almasıdır. Bu nedenle kültürel emperyalizmin son basamağı asimilasyondur (A seçeneği), kültürel şokun sürekli devam etmesi asimilasyonu oluşturur (C seçeneği), B ve D seçeneği doğrudur. Ancak maddi ve manevi değerler arasındaki fark "kültürel boşluk" tur. Bu nedenle asimilasyon gücünü ortaya koymaz.

(Cevap E)

3. Dursun Öğretmen, daimici eğitim felsefesini savunmaktadır. Çünkü daimicilikte değişmeyen evrensel değerler vardır (bilgi, erdem, güzellik vb.). Gurbet Öğretmen, esasici eğitim felsefesini savunmaktadır. Çünkü esasicilikte nesnel bilgilerin öğrencilere aktarılması ve öğrencilerin ezbere öğrenmeleri vardır. Hamit Öğretmen, yeniden kurmacı eğitim felsefesini savunmaktadır. Çünkü yeniden kurmacılıkta toplum merkezdedir ve toplumsal sorunlar ön plandadır.

(Cevap A)

4. Tablo incelendiğinde,
1 numaralı öğretmen, bilme ve kavrama düzeyinde yazılı sınavlarda toplamda $14 + 7 = 21$ soru sorarak alt düzey zihinsel becerilerin kazandırılmasını sağlamış. Çünkü üst düzey zihinsel beceriler dediğimiz uygulama ve üstü hedef alanlardır. Bunların sayısı (U = 4 tane, A = yok, S = yok, D = yok) azdır.
2 numaralı öğretmen toplamda 10 soru ile uygulama - analiz - sentez düzeyindeki hedefleri ölçmüştür. Bu nedenle 10 soruyla bilgiyi ilişkilendirmelerini (kavrama) değil, uygulama - analiz - sentez - değerlendirme basamağını

ölçmüştür. Aynı zamanda 67 soruyla da bilgiyi ölçmüştür.

3 numaralı öğretmen, yazılı sınavlarda daha çok bilme ve kavrama düzeyindeki hedef alanlarına ilişkin soru yönelttiğinden bilgilerin içselleştirilmesini (kavrama) ve ezberlenmesini (bilme) sağlamıştır.

4 numaralı öğretmen yazılı sınavlarda B:5, K:17, U: 8 soru sorarak toplamda 30 soruyla öğrencilerinin öğrenmelerini (B, K) ve öğrendiklerini transfer etmelerini (U) sağlamıştır.

5 numaralı öğretmen, ders sürecinde sormuş olduğu B: 49, K: 17 toplamda 66 soru ile öğrencilerin bilgiyi hatırlamalarını (B), ifade etmelerini (K), ve örneklendirmelerini (K) sağlamıştır.

(Cevap C)

5. İçişleri Bakanlığı tarafından verilen hizmet içi eğitim konularına bakıldığında her birinin diğerinden bağımsız olduğu önkoşul olmayan konular olduğu görülür. Bu nedenle konular bir araya geldiklerinde anlamlı bir bütün oluşturmaktadır, modüler tasarımıdır. Çünkü modüler tasarımda, içerik öbeklere ya da ünitelere ayrılır. Her öbek ya da ünite kendi içinde ardışıklandırılır ve öbekler arası önkoşulluluk yoktur.

(Cevap B)

6. (I) Hangi besinler de hormon olduğunu söyleme ezbere öğrenmedir bu nedenle bilme, (II) öğretmen dersi anlattıktan sonra yarar ve zararlarını ilişkilendirmeleri istediği için kavrama, (III) yarar ve zararlarının ekonomik ve sağlık açısından analiz edilmesi sağlanacağından analizdir. Yararlarını ekonomik ve sağlık açısından tartışılması istenilseydi değerlendirme olurdu.

(Cevap D)

7. Programın değerlendirilmesinin amaçları;
– ulaşılan ya da ulaşılmayan hedefleri tespit etme,
– programın sürekliliğini sağlama,
– programın, güçlü ve etkili; zayıf ve etkisiz yanlarını ortaya çıkarma,
– öğretimin niteliği hakkında bilgi elde etmedir.

Programın değerlendirilmesinde, pilot okulların, öğretmenlerin ve yöneticilerin kalite kontrolü değil; süreçteki performansları belirlenir. Yani programın kalite kontrolünü sağlar.

(Cevap D)

8. Parçada delphi ankete vurgu yapılmaktadır. Delphi ankette,

Uzmanlar belirlenir.

Açık uçlu soruların yer aldığı mektuplar gönderilir.
(ya da e-mail)

Uzmanlar görüşlerini yazar, merkeze gönderir.

Merkez görüşleri alt başlıklar altında toplar, standartlar oluşturulur.

Sorular istatistiksel olarak değerlendirilir.

İstatistiklere dayalı anketler düzenlenir ve öğretmenlere gönderilir.

Sonuçlar tüm üyelere duyurulur.

(Cevap C)

9. (I) Eğitim programıdır. Çünkü eğitim programları, MEB tarafından hazırlanan çerçeve programdır. Tüm derslerin öğretim programları, kapsamlı PDR çalışmaları, eğitsel kol ve çalışmaları, proje ve ödevleri gösteren okul içi ve dışı etkinlikler düzeneğidir. Belirlenen kurallar çerçevesinde eğlence, dizi, spor, haber vb. etkinliklerin bütün olarak yer alması gibi. (II) Öğretim programıdır. Çünkü öğretim programları okul içinde ve dışında bir dersin öğretimiyle ilgili kazandırılması düşünülen yaşantılar düzeneğinin tamamıdır. Eğlence programı tüm programları kapsadığı için (aynı 1. - 8. ilköğretim Türkçe dersi gibi) öğretim programıdır. (III) Ders planıdır. Çünkü ders planları bir ders süresini (12.05.2012) kapsar.

(Cevap A)

10. Betül Öğretmen, konuların öğretimine vurgu yaptığı için konu alanı tasarımına vurgu yapmıştır. Emrah Öğretmen, **davranışçı öğrenme kuramı reddettiği ve öğrencilerin bütün olarak gelişimine** vurgu yaptığı için hümanist tasarımı benimsemektedir. Bekir Öğretmen,

öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumun ve **dünyanın var olan sorunlarını eleştiren**, çözüm üretebilen bireylerin yetişmesine vurgu yaptığı için toplumsal sorunlar ve yeniden kurmacı tasarımı benimsemektedir. Funda Öğretmen, **öğrencilerin yaşamı bizzat öğrenmelerine** ve uygulamalarına vurgu yaptığı için yaşam şartları tasarımı benimsemiş, Ümit Öğretmen, öğrencilerin **demokratik** bir sınıf ortamında, **iş birliğine dayalı** öğrenmelerine vurgu yaptığı için çekirdek tasarımı benimsemiştir. Şirin Öğretmen, öğrencilerin problem çözme ve **genel yaşam ve dünya ile ilgili genelleme** becerisi kazanmalarına vurgu yaptığı için yaşam şartları tasarımı benimsemektedir.

(Cevap B)

11. (I) Toplumsal temeldir. Çünkü toplumsal temelde bireylerin sosyalleşmesi ve yaşadığı çevreye uyum sağlaması vardır. (II) Bireysel temeldir. Çünkü bireysel temelde, bireyin yaşam kalitesini artırma ve kendini gerçekleştirme sürecine katkı sağlanır. (III) Konu alanı temelidir. Çünkü konu alanı temelinde konular çocukların yaşlarına, gelişim özelliklerine göre düzenlenir.

(Cevap D)

12. İşbaşında eğitim, mesleki bilgi ya da becerileri uygulama ya da teoriye dönüştürmedir. Stajlar, çıraklık eğitimleri buna birer örnektir. Parçada öğrenciler mesleki bilgi ve becerilerini uygulamaya dönüştürerek öğrenmeler sağlamıştır.

(Cevap B)

13. Öğrenci sayısının (öğretmen adayı) az olduğu ve zamanı bakımından kısa olan öğretilere mikro öğretim denir. Mikro öğretim uygulanırken,

- 1) İyi bir ders planı hazırlanır.
- 2) Hazırlanan plan işlenir.
- 3) İşlenen ders kaydedilir.
- 4) Kaydedilen ders izlenir, dönüt verilir.
- 5) Tekrar ders planı hazırlanır ve ders tekrar işlenir.

(Cevap E)

14. Argümantasyon; bilimsel bir bilgiyi dayandırmadır. Soruda "doyurucu dayanak" ifadesi bizi argümantasyona götürür.

(Cevap E)

15. Gösterip – yaptırmada; öğretmen bir işin, bir becerinin, bir aracın nasıl yapıldığını gösterir, öğrenciler ise beceri haline getirene kadar yaparlar. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, öğrencilerin davranışlarının hemen arkasından bilgilendirme yapılmalı yani dönüt / düzeltme verilmelidir. Soruda öğretmen işin yapılma basamaklarını gösteren yazılı bir dokümantasyon dağıtmıştır (öğretim yaprağı gibi). Öğrencilerin buradaki komuta göre yapmaları kılavuzla yapmadır. Yapılan iş daha sonradan öğretmen tarafından denetlendiği için de gösterip-yaptırma olur.

(Cevap E)

16. Sunuş yolu, anlamlı öğrenmedir. Bu süreç içinde öğrenci pasif değil yarı aktiftir. Öğretmen sunuş yolunda kavramları açıklar ve örnek verir. Yani kavram, ilke ve genellemelere öğretmen varır. Öğretmen dersi görsel materyallerle, kavram haritalarıyla zenginleştirir. Sunuş yolunda bilme, kavrama düzeyi hedefler kazandırılabilir.

(Cevap C)

17. Gagne'ye göre;
A seçeneği ; bilişsel stratejidir.
B seçeneği; sözel bilgidir.
C seçeneği; tutumdur.
D seçeneği; zihinsel ve entelektüel becerilerden ayırt etmedir.
E seçeneği; psikomotor becerilerdir.

(Cevap D)

18. Samet Öğretmen; dersinde öğrenciyi aktif kıldığı, öğrencilerin süreçte yaparak-yaşayarak öğrenmesini sağladı için "aktif öğrenme"yi kullanmıştır. Örnek olay olabilmesi için öğrencilerin bir probleme çözüm üretmeleri gereklidir. Çiğdem Öğretmen; dersini işlerken hedeflere, öğrenci giriş davranışlarına (hazır bulunuşluk düzeyi), eğitim durumlarına, değerlendirmeye göre dersini işlediğinden temel öğretim modelini (Glasser) uygulamıştır.

(Cevap C)

19. Basamaklı öğretimde öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda görevler verilir. Öğrenciler her basamakta Bloom'un taksonomisindeki farklı hedef alanlarını kazanır. En alt basamakta (C) öğrenciler bilme ve kavrama düzeyi hedefler kazanırlar. Yani kitap okuma, açıklama yapma gibi etkinliklere katılır. Daha sonraki basamak-

ta (B) uygulama düzeyindeki hedefler kazanırlır. Problem çözme, deney yapma gibi. En üst basamakta ise analiz, sentez, değerlendirme düzeyindeki hedefler kazandırılır. Proje, örnek olay, bir metni eleştirme gibi.

(Cevap E)

20. Öğrenci çizmiş olduğu kavram haritasıyla "omurgalı hayvanlar" ile "gözle görülmeyen canlılar" kavramlarını yanlış ilişkilendirmiştir. Bu nedenle A,B, C, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak kavram haritaları öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini tespit ederken, soruda kavram haritasının yanlış yapılmasından çıkartılacak yorum "öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyinin yetersiz olduğu" değildir. Çünkü kavram haritası konu bitiminde tamamlanmıştır.

(Cevap D)

21. Öğretmen, hikâyeyi okuyarak öğrencilerin kendilerini canlıların yerine koyarak düşünmelerini sağladığı için empati kurmalarını amaçlamaktadır. Bu nedenle rol yapma, drama, konuşma halkası, altı şapka düşünme tekniği kullanılabilir. Çünkü hepsinde empati kurma vardır. Eğitsel oyun olamaz. Çünkü eğitsel oyun, öğrenilenlerin pekiştirilmesini sağlar.

(Cevap D)

22. Öğretmen öncelikle öğrencilerinin parçada verilen uyarıcıyı fark etmelerini sağladığı için doğru yanıt dikkat çekmedir. Öncelik amaç öğrenmeye istekliği artırma olsaydı yanıt, güdüleme olacaktı.

(Cevap C)

23. Soruda verilen seçeneklerde A, C, D, E seçenekleri soru-cevap tekniğinin sınırlılığı iken, B seçeneğinde çocuğun soru gelme ihtimalini yani kaygısını taşıması, öğrenciyi derste aktif kılacaktır ve etkin katılımın oluşmasını sağlayacağından soru cevap tekniğinin yararlıdır.

(Cevap B)

24. Bilgisayar destekli öğretim; programlı öğretimin bilgisayar ortamında kullanılmasıdır. Bu nedenle soru, alıştırma, dönüt/düzeltilme, pekiştirme vardır. Soruda öğretmenin rolünü üstlenen denildiğinden cevap, programlı öğretim olmaz.

(Cevap C)

25. (I) Konuya ilişkin analiz etmeye ve karar vermeye dayalı oluşturulacak diyagram neden-sonuç ilişkisini sağlayan balık kılıcıdır.
(II) "Dini inanışları etkileyen olumsuz etkenler" bir problem durumudur. Detaylı çalışmalar düzenleyerek çözüm üretme problem çözmedir.

(Cevap E)

26. Soruda Pınar'ın rahatsızlığını gidermeye vurgu yapıldığından ve konuşma davranışı sergileyen Zeynep'e müdahale etmemiz gerektiğinden öncelikle olumsuz pekiştirme kullanılır. Bu nedenle Zeynep'in yerini değiştirerek bunu sağlayabiliriz.

(Cevap E)

27. Öğrenme eksikliklerini belirlemede ve grup dinamiğini sağlamada, öğrenme galerisinin kullanılması en uygundur. Öğrenme galerisinde öğrenciler gruplar halinde öğrendiklerini kağıtlara yazar ve sınıf panosuna asarlar. Panonun altında toplanan öğrenciler grupların kağıtlarına bakarak öğrenme eksikliklerini kaydeder ve öğretmen öğrencilerdeki öğrenme eksikliklerini tespit etmiş olur.

(Cevap D)

28. Aktif yaşantı ile soyut kavramsallaştırma öğrenme stillerine sahip bireylerde, ayrıştıran öğrenme biçimi vardır. Soruda öğrencinin etkin (aktif) öğrendiğine yani aktif yaşantı stiline sahip olduğuna, aynı zamanda da olayın altında yatan nedenini zihinde canlandırdığından bahsettiği için soyut kavramsallaştırma öğrenme stiline sahiptir. İki öğrenme stiline sahip öğrenci ayrıştıran öğrenme biçimine sahiptir.

(Cevap A)

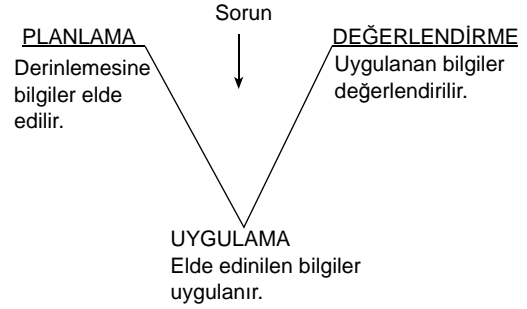
29. Yaşam boyu öğrenme; insana ve bilgiye daha çok yatırım yapma, dijital okuma, yazma da dahil olmak üzere temel bilgi ve becerilerin kazanılmasını teşvik etme, esnek ve yenilikçi öğrenme olanaklarını genişletmedir. Yaşam boyu öğrenmede beşikten mezara kadar olan süreçte her türlü bilgi ve becerilerin kazanılması ve güncellenmesi söz konusudur. Bu nedenle A, B, C, D seçeneklerine ulaşılabilir. Ancak bilgiyi belleme ve anlamayı sağlamaz.

(Cevap E)

30. Parçada "... kendi içimizdeki yansımamızdan bir şeyler öğrenebilme yeteneği" içsel/öze dönük zekâya vurgu yapar. Çünkü içsel-öze dönük zekâya sahip bireyler kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alırlar.

(Cevap B)

31. Vee diyagramlarında;

Vee diyagramında ortaya bir kavram ya da sorun çekilir. Bu soruna ilişkin derinlemesine bilgiler elde edilir ve bilgiler soruna uygulanarak değerlendirme yapılır.

(Cevap D)

32. I. öncülde; din, devlet ve dünya görüşlerinden bağımsız olarak bireylerin yetiştirilmesi ve "şahsiyet" haline getirilmesi bireyi merkeze alır. Bu nedenle öğrenciye yönelik ilkesidir.
II. öncülde; millî eğitimin ilkeleri yani hedefleri ön plana çıktığından hedefe yöneliktir.

(Cevap A)

33. Düşünmenin, herkesin yürüdüğü yollardan başka, kendi yolunu oluşturduğu vurgusu farklılıkları ortaya koyabilme anlamı taşıdığından eleştirel düşünmedir. Çünkü eleştirel düşünmede analiz etme ve değerlendirme vardır.

(Cevap C)

34. Soruda, parçayla ilgili öğrencilerin yüz yüze kalmış gibi çözüm üretmeleri istenildiğinden, empati kurmaları sağlanmıştır. Yani "Siz olsaydınız ne yapardınız?" mantığı yürütülmüştür. Bu nedenle cevap konuşma halkasıdır. Sorunun örnek olay olabilmesi için öğrencilerin tartışarak çözüm üretmeleri gerekir.

(Cevap C)

35. Konuşma halkasının uygulanması verilen soruda, A, B, C, D seçenekleri söylenirken; gerçek yaşam sorunlarına çözüm üretmez. Çözüm üreten örnek olay ya da problem çözmedir.

(Cevap E)

36. Parçada konunun öğretimi, bilgisayar destekli öğretim kullanılarak sağlanmıştır. Bu süreçte konu adım adım (kademeli yaklaştırma) verilmiş, öğrencilerin sergilenmiş olduğu davranışlara ilişkin anında bilgilendirme (anında dönüt/düzeltilme) sağlanmıştır. Bir ünite öğrenilmeden de diğer üniteye geçilmemesi; bir ünitenin konularının öğretimi bittiğinde, diğer ünitenin konularının öğretimi sağlanır anlamına gelmektedir.

(Cevap B)

37. Bir konunun uzmanlar tarafından çeşitli yönleriyle (bilimsel, sanatsal, akademik yönleriyle) ele alındığı tartışma tekniği sempozyumdur.

(Cevap A)

38. Yeni bilgi ile eski bilginin ilişkilendirilerek anlatılması, zihin haritalarının, kavram haritalarının kullanılması doğru cevabın anlamlandırma stratejisi olduğunu göstermektedir.

(Cevap C)

39. Proje; bir problem durumuna ilişkin (küresel ısınmanın mevsimsel değişimler üzerindeki etkisi) bilimsel süreçler kullanılarak (detaylı inceleme, araştırma) yeni bir ürün (makale) oluşturmaktır.

(Cevap D)

40. Sarı şapka; iyimser düşünmeyi gerektirir. Bu nedenle "Kazanamamamda bir hayır elbet vardır." iyimser bir düşüncenin sonucudur.

(Cevap B)

41. Beyin fırtınası; öğrencilerin kısa sürede çok sayıda yaratıcı fikir üretmesidir. Beyin fırtınasında fikirler eleştirilmez, yargılanmaz. Üretilen fikirler puanlanır, sınıflanır ve uygun olanları seçilir. Parçada bu bilgilere vurgu yapılmaktadır.

(Cevap E)

42. Parçada bahsi edilen iş birlikli öğrenmedir. İş birlikli öğrenme için A, B, D, E seçenekleri söylenirken, liderlik paylaşılır ancak kazandırılmaz, geliştirilir. C seçeneği söylenemez.

(Cevap C)

43. Yaş, iki ölçüm arasında sonsuz sayıda değer alabilen yani ondalıklı olarak ifade edilebilen değişkendir. Yani sürekli (kesiksiz) değişkendir. Ayrıca sayıyla ifade edilebildiğinden niceldir.

(Cevap E)

44. Yaş, mutlak sıfır noktası olan bir özelliktir. Yani doğumla başlar. Başlangıç noktası yokluk bildirir. Mutlak sıfıra sahip olan ölçmeler eşit oranlı ölçekler düzeyinde bilgi verir.

(Cevap E)

45. Doğrudan ölçmelerde, ölçülen özellikle ölçme aracı aynı türdendir. Örnekte de masanın uzunluğuyla metrenin uzunluğu karşılaştırılmaktadır. Yani doğrudan ölçme yapılmaktadır.

(Cevap A)

46. Mutlak ölçüt; kişi hakkında karar alırken kişinin içinde bulunduğu grubun dikkate alınmadığı, sınırların önceden belirlendiği ölçüttür. Bu tür ölçütlerin kullanıldığı değerlendirmelere mutlak / kriter referanslı değerlendirme denir. Mezuniyet, yeterlik gibi durumlarda bu tür değerlendirmeler daha uygundur.

(Cevap A)

47. Öğrenci davranışlarının, farklı düzeylerinin farklı aralıklarda puanlanması amacıyla kullanılan ölçme araçlarına dereceleme ölçeği denir. Soruda verilen araç dereceleme ölçeğine örnektir.

(Cevap C)

48. Eğitimde ve psikolojide kullanılan araçlarla yapılan tüm ölçmeler dolaylı ölçmeye örnek oluşturur. Bireylerin ilgi, zekâ, başarı gibi özellikleri doğrudan gözlenemediğinden, bireylerin ölçülen özellikle ilgili davranışları yani ilgili sorulara vermiş olduğu tepkiler gözlenerek ölçme işlemi yapılır. Buna dolaylı ölçme denir. Durum ve Gurbet Öğretmen'in, performansı en yüksek öğrencileri halk dansları topluluğuna seçmesi bağıl ölçüte örnek oluşturur. Bağıl ölçüt, kişi hakkında alınan kararın içinde bulunduğu gruba bağlı olduğu ölçüttür.

(Cevap E)

49. Tanılayıcı değerlendirme, öğrencileri ilgili programlara yönlendirme amacıyla yapılır. "Bir ilkökul öğrencisi bale kursuna mı, yabancı dil kursuna mı, koroya mı katılmalıdır?" sorusu yanıtlanırken tanılayıcı değerlendirme yapılır. (I)

İzleme - biçimlendirme amaçlı değerlendirmeler, işlenen üniteyle ilgili öğrencilerin öğrenme eksikliklerini belirlemede kullanılır. Bu nedenle "Öğrencilerin derste işlenen konularla ilgili öğrenme eksiklikleri nelerdir?" sorusu yanıtlanırken izleme biçimlendirme amaçlı değerlendirme yapılır. (II)

Değer biçme amaçlı değerlendirmeler, eğitim programının kazanım düzeyleri belirlenirken kullanılır. "Öğrenciler beklenen kazanımlara hangi düzeyde ulaşmıştır?" sorusu yanıtlanırken değer biçme amaçlı değerlendirme yapılır. (III)

(Cevap D)

50. Hazırlanan bir testin (A formunun), güvenilirliği ve geçerliği önceden kanıtlanmış başka bir testle (B formunun) korelasyonunun araştırılması ölçüte bağlı geçerliktir. Yani süreçte A testinin geçerliği (ölçüte bağlı geçerlik) araştırılmıştır. II. öncül doğrudur. İki test arasındaki korelasyonun düşük çıkmasının sebebi A formunun güvenilirliği değildir. Çünkü A formunun güvenilirliği yüksek bulunmuştur. I. öncül yanlıştır. Süreçte A formunun kullanılmasından bahsedilmediğinden III. öncül doğrudur denemez.

(Cevap B)

51. Testin iki yarısından elde edilen korelasyon 0.70'in altında olduğundan güvenilirlik düşüktür. İki yarı güvenilirliği hesaplanırken iki yarıyı oluşturan maddelerin güçlükleri farklı olursa güvenilirlik düşük çıkabilir. İki yarı güvenilirliği testin iç tutarlılığını verdiği için farklı özellikleri ölçen maddelerde güvenilirlik düşük çıkar. I, II ve III doğrudur.

(Cevap E)

52. İki yarı güvenilirliği hesaplanırken elde edilen korelasyon katsayısı aşağıdaki formülle düzeltilerek tüm testin güvenilirliği bulunur.

$$r = \frac{2r}{1+r}$$

$$r = \frac{2 \times 0,40}{1+0,40} = 0,57$$

(Cevap B)

53. Öğrencilerin öz değerlendirme yaparken aynı performansları iki kez puanlaması ve bu puanların aynı kararlılıkta olması, öğrencilerin kendilerini değerlendirirken tutarlı göründüklerini ifade etmektedir. Ancak öğretmen değerlendirme sonuçlarının bir dış ölçüt olarak kullanıldığı araştırmada sonuçların gerçeği yansıtmadığı görülmekte ve bu araştırma için öz değerlendirmelerin güvenilirliğinin ve geçerliliğinin düşük bulunduğu yorumu yapılabilir.

(Cevap A)

54. Sözlü sınavlar sırasında soruların önceden hazırlanması, her öğrenciye aynı kazanımı ölçen aynı güçlükte soruların yönetilmesinin amacı ölçmelerin güvenilirliğini ve geçerliğini sağlamaya yönelik bir uygulamadır. Böyle bir uygulama sonunda elde edilen puanlar kıyaslanabilir.

(Cevap D)

55. I. ve II. öncüller, ölçmelerin güvenilirliğini ve geçerliğini artırır. Ancak ölçmede, her soru bir diğerinden bağımsız yanıtlanabilmelidir. Bu nedenle III. öncül ölçmelerin güvenilirliğini ve geçerliğini düşürür.

(Cevap D)

56. Bloom'un tam öğrenme modeli dikkate alındığında; öğrencilere tüm hedef davranışları kapsayan, öğrencilerin en az % 70'i tarafından cevaplandırılabilen sorular yöneltilmelidir. Yani test kolay olmalıdır. Ortalama güçlükler incelendiğinde en kolay testin 5. test olduğu görülmektedir.

(Cevap E)

57. Testin ortalama güçlüğü 0 – 1 arasındadır. 0'a yaklaştıkça test zorlaşır, 1'e yaklaştıkça test kolaylaşır. En zor test 1. test olduğundan ortalama öğrenme düzeyleri de düşüktür.

(Cevap A)

58. Öğrencinin ayağa kalkma davranışına ait frekans tablosu oluşturulursa,

Gün	Davranış
Pazartesi	14
Salı	12
Çarşamba	10
Perşembe	10
Cuma	14

bulunur. Toplam davranış sayısı (60) gün sayısına (5) bölünürse 12 bulunur.

(Cevap C)

59. Öğrencilerden beklenen davranış, sıralarında oturup ödevleri üzerinde çalışmalarıdır. Öğrencinin ödevleri üzerinde çalıştığı durumla ilgili frekans tablosu oluşturulursa,

Gün	Beklenen davranış sayısı
Pazartesi	3
Salı	3
Çarşamba	8
Perşembe	3
Cuma	5

bulunur. Davranış sayısı toplanırsa 22 bulunur.

(Cevap B)

60. Ranj elde edilen en büyük değerler en düşük değer arasındaki farktır.

Öğrencinin arkadaşlarıyla konuşma davranışı en fazla salı, perşembe, cuma günleri 8 kez; en az çarşamba günü 4 kez tekrarlanmıştır.

$8 - 4 = 4$ bulunur.

(Cevap A)

61. Sosyo – kültürel kuram, “Bir millette deneyim ve bilgi olarak önde olanlar, olmayanlarla paylaşmalıdır.” diyen Marksist düşünceden ortaya çıkmıştır. Bu durumda kişiler arası aktiviteler, kişinin kendi içinde gelişen bireysel aktivitelerinden önde gelmektedir. Kişinin bu doğrultuda yetişmesi için kültürde birtakım psikolojik araçlar vardır. Arkadaşlar ve yetişkinler kişiliği şekillendirici, kültüre ait psikolojik ve teknolojik araçları öğrenmede yardım edicidirler. Psikolojik araçlar; dil, ilişkiler sistemi, iletişim, geleneksel yapı, zihinsel haritalar, konuşma ve yazmayı öğrenme, anlama ve hatırlamayı içermektedir.

(Cevap E)

62. Gelişim ileriye doğrudur ve birikimli bir süreçtir. Gelişimde her aşama, kendinden öncekine dayalı, kendinden sonraki aşamaya hazırlayıcıdır. Ancak, bu gelişim aşamaları birbirinden

keskin çizgilerle ayrılmış değildir. Birbiriyle iç içe geçmiş olabilir. Bu durum da “gelişimin sürekli ve aşamalı olması” ilkesiyle açıklanır.

(Cevap D)

63. “Bütün, kendisini oluşturan parçaların toplamından daha fazla bir şey ifade eder.” anlayışı Gestaltçılık kuramına ait bir görüştür.

1879'da W. Wundt'un psikoloji laboratuvarını kurması ile deneysel psikolojinin temelleri atılmıştır. Yapısalcılığın kurucusu Wundt, ilk çalışmalarında duyum ve imgeleri araştırmıştır. O ve izleyenler karmaşık zihinsel yaşantıların yapısını incelemeye çalışmışlardır. Örnek aldıkları bilim dalı kimyadır. Kimyada nasıl bileşik maddelerin yalın elementlerden oluştuğu çözümleme ile anlaşılıyorsa, karmaşık bilinç olaylarının yapısal açıdan çözümlenmesi ile de psikik olayların daha iyi anlaşılıp açıklanabileceğini ileri sürmüşlerdir. Onlara göre psikolojinin amacı, bilincin karmaşık yapısını çözümlemek, zihnin en yalın öğelerini araştırmak ve bunlar arasındaki ilişkileri bulup yasalar halinde formüle etmektir.

(Cevap A)

- 64.

SAVUNMA MEKANİZMALARI	
FAYDALARI	YETERSİZLİKLERİ
Engellemelerin ve çatışmaların meydana getirdiği gerginlikleri geçici de olsa azaltır.	Bireye zaman kazandırır ama sorunu tam olarak çözmez.
Engelleme durumlarında daha gerçekçi ve etkili çözümler üretebilmek için bireye zaman kazandırır.	Sosyal anlamda olumlu sonuçlar doğursa da kişiyi asla tam doyuma ulaştırmaz.
Bireyin çatışmalara ve engellemelere karşı direncini artırır.	Aşırı durumlarda ciddi uyumsuzluk ve ruh hastalıkları meydana gelebilir.
Bazı savunma mekanizmaları (özdeşleşme gibi), olağanüstü başarılar yaratır.	
Bazı savunma mekanizmaları (yüceltme gibi) sosyal olarak değerli sonuçlar (sanat eserleri gibi) doğurur.	

(Cevap D)

65. Okul öncesi döneme denk gelen 2 – 6 yaşları arasındaki bedensel gelişim hızı, bebeklik dönemine oranla yavaşlar. Yaşamın ilk ve üçüncü yılları arasındaki büyüme ikinci ve altıncı yılları arasındaki büyümenin yaklaşık iki katıdır. Üç yaşlarında kızlar ortalama 94 cm uzunluğunda, 13 kg ağırlığındadırlar. Altı yaşına geldiklerinde boyları 115 cm'yi, ağırlıkları ise 15 kg'ı bulur. Erkek çocuklar ise kızlardan biraz daha uzun ve ağırdırlar. Çocuklar altı yaşına geldiklerinde, doğum ağırlığının ortalama yedi katına ulaşırlar.

Okul öncesi dönemde beden orantılarında da değişiklikler göze çarpar. İki yaşında baş, toplam beden boyutunun yaklaşık dörtte birini kapsar; beş buçuk yaşında bu oran altıda bire düşerek, çocuk bebeklik görünümünden uzaklaşmaya başlar. Altı yaşlarına varıldığında ise, organların birbirleriyle orantıları, bir yetişkinininki andırmaya başlar.

Boy ve kilo artışının, beden orantılarındaki değişikliğin yanı sıra okul öncesi dönemde başka fiziksel değişiklikler de göze çarpmaya başlar. Öncelikle bu dönemde, kaslardaki gelişme dikkati çeker. Okul öncesi dönemde kaba motor hareketleri sağlayan kaslardaki gelişme, ince motor hareketleri sağlayan kaslara oranla daha fazladır; buna bağlı olarak da çocuklar rahatlıkla koşup zıplayabilmelerine karşın, dar bir tahta üzerinde denge sağlamak gibi daha üst düzeyde motor koordinasyon gerektiren hareketleri yapmakta güçlük çekerler.

(Cevap C)

66. Doğumdan önceki bir yıl oral dönem olarak anılmaktadır. Bu evrede haz kaynağı, pasif ve bağımlı bir davranış olan emmedir. Freud'a göre bebeğin bu evrede anne tarafından aşırı şekilde emzirilmesi veya memeden kesilmesi oral evreye takılmakla sonuçlanır. Dolayısıyla ağız yoluyla haz alma davranışı ilerde başka yaşantılara genellenmekte ve kişilik oral karakter kazanmaktadır. Oral karakterdeki kişiler gergin, bağımlı ve karmaşık bir duygusal yapıya sahiptirler.

İkinci gelişim dönemi olan anal dönem 1-3 yaşlarını kapsamaktadır. Bir önceki dönemde çocuğun zevk kaynaklarını ağız ve ağız çevresiyle ilgili eylemleri oluştururken, anal dönemde çocuk anüs ve anüsle ilişkili olan eylemlerinden doyum sağlamaktadır. Bu dönemde çocuğa verilecek tuvalet eğitimi, çocukla inatlaşmadan, barışçı bir biçimde tamamlamaya çalışmak önemlidir. Katı bir tuvalet eğitimi içinde,

anneye karşı cezalandırılma beklentileri geliştiren çocukların yetişkinlik yıllarında aşırı düzenlilik, katı görüşlülük, inatçılık, dik kafalılık ve cimrilik gibi olumsuz kişilik özellikleri geliştirecekleri, buna karşın uyumlu ilişkilerin özerklik, bağımsızlık, girişimcilik, kararlılık ve iş birliği yapabilme yetenekleri kazandıracağı ifade edilmektedir.

Fallik dönem, aşağı yukarı 3-6 yaşları arasında kapsamaktadır. Libido enerjisinin genital bölgede odaklandığı bir dönemdir. Çocuk fiziksel hazı cinsel organların uyarılmasından alır. Çocuk bu uyarılmayı; altı temizlenirken, banyodayken ya da cinsel organlarına dokunarak yaşar. Fallik dönemde, çocukların ilgisi genital organlara yönelmiştir. Bu dönemde, mastürbasyon görülebilir, çocuk cinsel organına dokunmaktan zevk alır. Karşı cins ebeveyne açık olarak daha fazla sevgi gösterisinde bulunurlar. Ayrıca bu dönemde çocuklar yetişkinleri model alarak cinsiyet rollerini kazanmaya başlar. Cinsel kimliğin kazanılmaya başlandığı bu dönemde, çocuk cinsiyet farklılıklarını fark etmeye başlar, sorular sorar. Merakı nedeniyle cezalandırılan, soruları ve davranışlarından dolayı kınanan çocuklar yetişkinlikte uygun cinsel kimliği benimsemeye sorunlarla karşılaşabilirler (Erden ve Akman, 1996).

6-12 yaşları arasındaki dönem gizil dönem adını alır. Bu dönemde çocuk cinsiyetle ilgili konulardan hoşlanmaz. Kendini daha çok oyuna verir. Çocuklar sevgi gösterilerini ev dışında arkadaşlarına yöneltirler. Sürekli etkinlik içinde olan bu okul çağı çocuğunun çabalarına karşı çıkılırsa, çocuk yaptıklarının değersizliğine inanır ve aşağılık duygusuna kapılır. Tersine amaçlarının değerli olduğu hissettirilirse desteklenirse çocuk işini mükemmel yapmayı başarır ve beceriler kazanır. 6-9 yaşlarında çocuk, ergenlik dönemi ile ilgili hazırlıklarını bilinç altında yapmaktadır. Bu durgunluk döneminde çocuğun cinsel yaşamı büyüklerinkine hiç benzemeyen bir duygular ve eğilimler toplamıdır.

Freud'un 5. dönemi fırtınadır. Genital dönem adı verilen bu dönem, aşağı yukarı 12 yaştan sonra başlar. Hızlı fiziksel gelişme ve buluğa erme ile içsel, cinsel dürtüler artmaktadır. Öğretmenler, ergenin ilgi ve ihtiyaçlarını gelişim özelliklerini tanıyıp, ona anlayışlı ve saygılı davranarak problemlerini çözümlemede yardımcı olabilirler. Freud, psikolojiye yeni yöntemler ve görüşler getirmişse de nesnel psikolojiye değer veren psikologlar tarafından yeterli görülmemektedir.

Bununla birlikte, ruhsal sorunların çözümünde bu görüşlerden yararlanılmaktadır. Ergenlik döneminde ve sonraları cinsel enerji, cinsel organlarda toplanır. Yetişkinlikte kişinin kimi cinsel sorunları ilk basamaktakilerle birlikte ortaya çıkar. Bu nedenle, çocuğun bu basamakları normal atlatmasına önem verilmelidir.

(Cevap B)

67. Piaget'ye göre; normal gelişime sahip herkes soyut işlemler dönemine ulaşamaz. Bunun nedeni içinde yaşadığı çevrede yeterli ve zengin sayıda uyarıcının olmamasıdır. Eğer yaşantı yetersizse kişi soyut işlemler döneminin özelliklerini kazanamaz.

(Cevap E)

68. Birey daha önce yapmış olduğu bir davranışı kabul etmeyip, inkâr ederek de bir savunma mekanizması gösterebilir. Çirkin bir davranışta bulunan birey, "Hayır ben hiçbir zaman o kişiye kaba davranmadım, sürekli saygılı davrandım." diyerek daha önceki davranışı inkâr eder. Bazı kişiler, ruhsal çatışma ve buna bağlı derin iç sıkıntısı halini hafifletmek ve avunmak için bu mekanizmayı kullanırlar. Bu unutulmuş veya inkâr edilen şey bir arzu veya bir vaat olabilir. Farkında olmadan yaptığımız savunma mekanizmaları, kaygımızı azaltma yolunda bize yararlıdır.

(Cevap B)

69. Parçada "Ahlaki gelişmeye, bilişsel gelişimin bir özelliği olarak da bakılabilir." ifadesi kullanılmış. Buradan hareketle bilişsel gelişim ahlaki gelişimden bağımsız olarak gelişir diyemeyiz.

(Cevap B)

70. Aşırı kurallaştırma; kuralları, ilişkili olan ve olmayan tüm diğer durumlara uygulama eğilimidir. Hastanede hemşirenin "sus" işareti yapan resmini önemseyen çocuk, diğer tüm yerlerde de "susma" eğilimine yönelir.

(Cevap B)

71. Başarılı kimlik statüsü

Bireyler herhangi bir kararsızlık durumunda (bunalım durumunda) etkin karar alarak tercih yaparlar. Verdikleri kararın doğru olduğunu

kabul etmektedirler ve kararlarından memnundurlar. Diğer insanların kendisini kabul ettiğine inanırlar.

Erken (ipotekli) bağlanmış kimlik statüsü

Kimlikle ilgili tüm kararlar anne - baba tarafından alınmıştır. Ergenler kendileri ile ilgili kimliği diğer insanların vermelerini kabul etmişlerdir. Birey benlik arayışına hiç girmez. Anne - babanın ya da diğer yetişkinlerin kendisi için belirlediği kimliğe girerler.

Moratoryum (askıya alma - ertelenmiş) kimlik statüsü

Kimlik bunalımı yaşayan ve çözüm yolu bulamayan bireylerin durumudur. Kararsız ve boş vermiş kişiliğe ve böyle gelmiş, böyle gider anlayışına sahiptirler. Yaşamları boyunca hiçbir kişi veya düşünceye bağlanmazlar. Kim oldukları ve ne yapmak istedikleri, nelere önem verdikleri belirsiz ve karışıktır.

Kargaşalı (dağınık) kimlik statüsü

Bunalımın yaşanmadığı, bağlanmanın da olmadığı durumdur. Bir kimliğe bağlanmaktan tamamen kaçınırlar. Durumdan memnun değildirler, kendileri için benimseyeceği yeni bir kimlik geliştirmekten kaçınırlar.

(Cevap E)

72. Erken olgunlaşma durumunda erkeklerin yıkıcı davranışlar ve madde kullanımı gibi olumsuz davranışları gösterme olasılıklarının arttığı belirtilmesine rağmen erkekler için erken olgunlaşmanın olumlu yanları çok daha fazladır. Erken olgunlaşan erkekler yaşlılarına göre daha atletik bir yapıya sahip olurken grup içerisinde de daha popüler olmaktadır. Aynı zamanda erken olgunlaşan erkeklerin benlik algılarına ve arkadaşlık ilişkilerine yönelik algıları daha olumlu olmaktadır. Ayrıca erken olgunlaşma ile yaşamda daha fazla sorumluluk alma ve iş birliği olma arasında ilişki olduğu bilinmektedir.

Erken olgunlaşan kızlar için ise durum biraz daha farklılık göstermektedir. Göğüslerinin büyümesi, kendilerini rahatsız hissetmelerine ve kendilerini arkadaşlarından farklı görmelerine neden olabilmektedir. Ayrıca bu kızlar, sınıf içerisinde henüz olgunlaşmamış olan arkadaşlarının şakalarına maruz kalabilmektedir. Diğer yandan erken olgunlaşma ile erken yaşta cinsel ilişkiye girme davranışı arasında pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

(Cevap D)

73. **Nötr uyarıcı:** Koşullanma öncesinde organizma için herhangi bir anlam ifade etmeyen yani herhangi bir tepkiye yol açmayan uyarıcıdır. Tepkisel koşullanma sürecinde amaç, bir süre sonra nötr uyarıcının tepki üretme gücüne kavuşmasıdır. Bunu sağlamak için nötr uyarıcı ile koşulsuz uyarıcı eşleştirilir.

Koşullu uyarıcı: Organizma için başlangıçta herhangi bir tepki oluşturmeyen uyarıcının (nötr uyarıcı), koşulsuz uyarıcıyla eşleştirilmesi sonucunda, nötr uyarıcı, koşullu uyarıcı haline dönüşür. Yani aslında bütün koşullu uyarıcılar, başlangıçta (koşullanmadan önce) nötr uyarıcı konumundadır. Buna göre, koşullu uyarıcı öğrenilmiş bir uyarıcıdır. Çocuk için tren, buharla haşlanmadan önce (yani koşulsuz uyarıcı ile eşleşmeden önce) nötr uyarıcı, bu eşleşmenin ardından koşullu uyarıcı durumundadır.

(Cevap A)

74. Sistematik duyarsızlaştırmada organizma için korkuya – kaygıya yol açan uyarıcı, korku hiyerarşisine uygun olarak (yani bireyin en az korktuğu durumdan en çok korktuğu duruma doğru sıralanarak) bireye yaklaştırılır. Böylece korku giderilir. Bu uygulama, organizmanın gerçek bir uyarıcıyla karşılaştırılması yoluyla uygulanabileceği gibi, imajinasyonel olarak da (yani hayalini kurdurarak) uygulanabilmektedir. Çocuğun tren korkusunu gidermek için, çocuktan üzerinde tren resmi olan hikâye kitabı düşünmesini istemek, oyuncak tren göstermek, oyuncak trene dokundurmak gibi aşamalar sonucunda korkunun giderilmesi, sistematik duyarsızlaştırma uygulandığını göstermektedir.

(Cevap C)

75. Öğrenme, tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı / sürekli değişikliklerdir (Bacanlı, 2007).

Öğrenilmiş bir davranışın türe özgü bir içeriğe sahip olması şeklinde bir koşulu bulunmamaktadır. Seçeneklerde belirtilen diğer ifadelerin hepsi, öğrenilmiş davranışın özellikleri arasında yer almaktadır.

(Cevap B)

76. Koşulsuz uyarıcı, organizma üzerinde etkisi doğuştan var olan, öğrenilmemiş uyarıcılardır. Yani doğduğumuz ilk günden beri bu uyarıcılara zaten otomatik olarak tepki veririz. Verilen tepki o türdeki bütün organizmalarda ortaktır. Tepkisel koşullanma sürecinde koşulsuz uyarıcının görevi pekiştirmedir. Yani koşulsuz uyarıcı pekiştirme yapar. Bu durumda koşulsuz uyarıcı durumunda olan kolonya, çocuğun dedesinden ya da kolonya şişesinden korkması için pekiştirme görevi üstlenmiştir.

Koşulsuz uyarıcıya verilen tepkiye koşulsuz tepki denir. Bu durumda kolonya (koşulsuz uyarıcı) nedeniyle çocuğun gözünün yaşarması koşulsuz tepki olarak değerlendirilmelidir.

Organizmanın benzer uyarıcılara aynı tepkiyi vermesi uyarıcı genellemesidir. Bir uyarıcı koşullu hale geldikten sonra, nötr uyarıcı ile koşullu uyarıcının eşleşmesi neticesinde nötr uyarıcının ikinci koşullu uyarıcı haline gelmesi ise dereceli koşullanmadır. Ancak parçada bu durumlara ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır.

Bazı durumlarda, koşullanma anında iki uyarıcıya aynı anda koşul ilişkisi geliştirilebilmektedir. Bu durum birleşik koşullanma olarak adlandırılır. Çocuğun dedesinin elindeki kolonya şişesinden gözüne kolonya döküldükten sonra dedesinden ve kolonya şişesinden korkması, bu durumda birleşik koşullanma olarak değerlendirilmelidir.

(Cevap D)

77. Çocuğa, elini her yıkadığında şeker vermek, sürekli tarife ile açıklanır. Sürekli tarife, bir davranışı sürekli hale getirmek için kullanılmaz. Davranışı sürekli hale getirmek, sönmeye karşı dirençli kılmaktır. Bunun için aralıklı tarifelere başvurmak gerekir. Bu nedenle, oğluna elini her yıkadığında şeker veren bir kişi, el yıkama davranışını sürekli hale getirme amacına ulaşamaz.

Pekiştirme işlemi yapılırken, her seferinde aynı pekiştireç kullanılırsa, bir süre sonra bu pekiştirecin tepki üretme gücü azalır. Haliyle, organizma pekiştirilmeye devam edilse bile, davranışı yapmamaya başlar ki bu durum alışma olarak tanımlanır. Öğretmenin öğrencilerine yaptıkları her ödevin ardından bazen şeker, bazen çikolata, bazen çiklet vermesi, alışmayı önlemeye dönük bir çabadır ve istenen etkiyi sağlayabilir.

Güvenlik görevlilerini bazen günde iki kez, bazen üç kez farklı saatlerde kontrol etmek, değişken aralıklı tarife ile ilişkilendirilebilir. Değişken tarifeler, davranışa sürekli etkinlik hali katar. Organizma pekiştirecin ne zaman geleceğini bilmediği için, sürekli etkinlik halinde bulunur. Yani gerçekleştirilen uygulama amacına uygundur.

(Cevap D)

78. Sabit aralıklı tarife kullanımında, pekiştirecin zamanı yaklaştıkça performans artar, pekiştirmenin hemen ardından geçici bir performans düşüşü gözlenir. Bu duruma “pekiştirme sonrası ara” denir. Hafta sonu yaklaştıkça performans artıyor, haftanın ilk günü ise performans düşüyorsa, bu durum cumartesi – pazar gününün tatil (pekiştireç) olduğunu göstermektedir. Yani pekiştireç yaklaştıkça performans artmış, hemen ardından geçici bir performans düşüşü yaşanmıştır.

(Cevap B)

79. Unutma, öğrenilen ya da belenilen şeylerin, ya birdenbire yahut da zamanla kaybolmasıdır. Bu nedenle; unutmaya, hatırlamanın tersi de denilebilir (Binbaşıoğlu, 1991).
Ayşe'nin aradan bir süre geçtikten sonra, ezberlediği şiirin birçok mısrasını anımsayamaması unutmayı açıklamaktadır.

(Cevap B)

80. Özellikle psikomotor davranışlar, uzun süre kullanılsa bile, pekiştirilmiş birkaç tekrarın ardından bütün gücüyle geri gelebilmektedir. Bu durumda (E) seçeneğinde belirtilen “kulplu beygirden atlama” davranışı, soru parçası için uygun bir örnektir.

(Cevap E)

81. Maymun deneyinde gerçekleşen durum, aslında kavrama yoluyla çözümlenen problemlerden söz etmektedir. Çünkü maymun, geçmiş bilgi deneyimini yeni duruma uydurmakta ve her seferinde (farklı bile olsa) el resmini seçmektedir.

Kavramada, algısal düzenlemeden başka bir şey daha söz konusudur: Öğrenme kurulumu

Bir organizmaya benzer yaşantılar sağlandığında, öğrenme bir problemten diğerine aktarılırken, öğrenme hızı gitgide artmaktadır. Bu durum öğrenmeyi açıklamaktadır. Yani, öğrenende “öğrenme kurulumu” oluşmaktadır. Öğrenici, eski yaşantılarını yeni duruma aktarmakta bu da problemin hemen anlaşılmasını ve kolaylıkla çözümlenmesini sağlamaktadır.

(Cevap A)

82. Karşı karşıya getirmede organizmanın korku duyduğu (koşullandığı) bir uyarıcıyla bir süre aynı ortamda kalması sağlanır. Böylece korku tepkisi ortadan kaldırılmaya çalışılır. (“Korkunla karşı karşıya gelmelisin.” ifadesi, bu yönle aynı şeyi anlatmaktadır.) (Tanık, 2009).
Fare, korku duyduğu ortamda bir süre kalmak zorunda kalınca, korkusu ortadan kalkmış, yani karşı karşıya gelmiştir.

(Cevap C)

83. Edimsel koşullanmada, bir davranışın devamlılığı sonucuna bağlıdır. Fare, manivelaya bastığı zaman pekiştirildiği için bu davranış tekrarlanmakta ve öğrenme gerçekleşmektedir.

(Cevap C)

84. Karşıt koşullanma, belli bir tepkiye neden olan koşullu bir uyarıcının, karşıt bir tepkiye neden olan bir uyarıcıyla bağlantı kurulmasına dayanmaktadır (Kaya, 2005).

Başka bir deyişle uygulama sonunda aynı uyarıcıya bir öncekinin zıttı bir tepki oluşturulur. Bu sayede olumsuz bir tepkiye yol açan uyarıcı, olumlu tepki oluşturacak hale getirilebilir. Bunun için koşullu uyarıcının eşleştiği ve olumsuz tepki oluşturan uyarıcı, olumlu tepki oluşturacak farklı bir koşulsuz uyarıcı ile değiştirilmelidir.

Bireyin belli bir uyarıcıya ilişkin var olan olumsuz duygusal tepkisinin, olumlu hale getirilmesi, karşıt koşullanma olarak değerlendirilmelidir.

Açıklamadan da anlaşılacağı gibi bunun için eşleşim farklı bir koşulsuz uyarıcı ile yapılmalıdır.

(Cevap D)

85. Sönmüş bir davranış yok olmamıştır. Aradan bir süre geçtikten sonra, pekiştirilmediği halde tekrar ortaya çıkabilir. Bu olaya kendiliğinden geri gelme denir.

Çocuğun o oyuncağı görünce tekrar ağlamaya başlaması, kendiliğinden geri gelme durumunu örneklendirmektedir.

(Cevap E)

86. Organizmanın davranışı belli bir ortamda (ya da koşulda) pekiştirilirken, farklı bir ortamda (ya da koşulda) görmezden gelinir ya da cezalandırılırsa, pekiştirildiği ortamda artarken, görmezden gelindiği ya da cezalandırıldığı ortamda azalmaktadır. Yani aynı davranış için artış ve azalış bir arada gözlenmektedir.

Öncüller incelendiğinde,

I. Görmezden gelme – Ceza

II. Ceza – Görmezden gelme

III. Pekiştirme – Pekiştirme

söz konusudur. Bu durumda, öncüllerin hiçbirinde davranışta kontrast meydana getirecek bir durum bulunmamaktadır.

(Cevap E)

87. Organizmanın, bir durumda öğrendiği davranışı benzer durumlarda da tekrarlamasına öğrenmenin genellemesi denir.

“İleride Türkçe öğretmeni olmak istiyorum.” diyerek, öğretmenin ilgisiyle karşılaşan öğrencinin, diğer branştaki öğretmenlerine de o branşları kastederek aynı şeyi söylemesi, öğrenmenin genellemesini açıklamaktadır.

(Cevap A)

88. Nesneleri, olayları ya da insanları bir sınıfa koyabilme ve bu sınıfta bir bütün olarak tepki de bulunabilme durumuna “kavram öğrenme” denir. Bu durumda çocuk için kırmızı kelimesi bir kavramdır ve birçok şeyin özelliği olabilir. Çocuk bunu öğrendiği zaman, kavram öğrenme gerçekleştirmiş olur. Çocuk bu öğrenmeyi gerçekleştirenceye kadar, kırmızıyı sadece belli bir nesne ile (örnekte bebek) ilişkilendirildiğinden anlamı olan bir şey zannedecektir.

(Cevap A)

89. Kar kızıağı kullanan bir kişi sağ ayağını ileri uzattığı zaman kızıağı sağa dönerken, planörde sağ ayağı uzatmak planörü sağa döndürdüğüne göre burada “davranım” söz konusudur. Kar kızıağı kullanan bir kişi, planör kullanmayı öğrenmeye çalışırsa bu kez davranım benzerliği nedeniyle olumlu aktarma durumuyla karşılaşacaktır. Çünkü bir alandaki öğrenme, benzer bir alandaki öğrenmeyi kolaylaştırır.

(Cevap B)

90. Öğrenilmiş çaresizliğin oluşmasında organizma istediği sonuca ulaşmak için önce birkaç denemede bulunur. Bu denemelerinin başarısızlıkla sonuçlanması halinde, ‘Ben bu işte başarılı olamayacağım.’ demeye başlar. Nitekim bu ifadeler, öğrenilmiş çaresizliğin başlangıcıdır. Bu ifadeleri kullanmaya başlayan organizma nasıl olsa başarısız olurum diyerek uğraş vermekten vazgeçer, yani pasif hale geçer. Görüldüğü gibi, öğrenilmiş çaresizliğin oluşumunda, organizma sonucu kontrol edemeyeceğini zannetmekte ve “Madem sonucu kontrol edemiyorum, o halde hiç uğraşmayayım.” şeklinde düşünmektedir.

Dokunmatik telefonla mesaj yazmaya uğraşan babanın, birkaç başarısız denemenin ardından bu telefonla mesaj yazmayı başaramayacağını düşünerek uğraşmaktan vazgeçmesi, öğrenilmiş çaresizlik durumunu açıklamaktadır.

(Cevap B)

91. Psikomotor öğrenmeler, uzun süre ve çok sayıda tekrar gerektiren niteliğe sahiptir. Bu nedenle aralıklı öğrenme zorunludur.

Buna karşın sözel bilgiler söz konusu olduğunda, duruma göre toplu öğrenme tercih edilebilmektedir.

(Cevap D)

92. Her iki gruba da eşit sayıda tekrar yaptırıldığı halde, sadece geribildirim verilen yani sonuç hakkında bilgilendirme yapılan grubun başarılı olduğu görülmektedir. Bu durum istenen davranışın oluşumunda tekrarın tek başına yeterli olmadığını göstermektedir.

(Cevap A)

93. Bireyin beklentisi, algısını etkilemektedir. Sayı sayma faaliyetinin ardından kişinin beklentisi sayılarla ilgili olduğu için 13, okuma faaliyeti gerçekleştiren kişinin ise beklentisi harfler olduğu için B harfini görmektedir. Beklentinin algıyı etkilediği bu duruma “hazırlayıcı kurulum” ya da “algısal kurulum” adı verilmektedir.

(Cevap E)

94. Organizmanın gerçekleştirdiği istenen her davranışın ardından sembolik bir pekiştireç verilir ve bundan belli sayıda toplayana gerçek ödülle değişim yapılırsa, uygulamanın adı “simgesel ödül biriktirme” olmaktadır. Hale Öğretmen’in bu uygulamayı kullandığı görülmektedir. Simgesel ödül biriktirme uygulamalarında kural olarak daima sabit oranlı tarife kullanılır. Hale Öğretmen’in biriktirilen yıldız sayısına göre farklı ödüller vermesi, sabit oranlı tarife (5 yıldız şeker, 10 yıldız çikolata gibi...).

(Cevap C)

95. Aralarında bağ kurulabilmesi için iki şeyin zaman ya da mekânda birbirine yakın olması- na ulanıklık yani bitişiklik adı verilmektedir.

(Cevap E)

96. Sosyal öğrenme kuramına göre, gözlenen modelin davranışının sonucu bilinmiyorsa,
- Statü yüksek ise yüksek düzeyde taklit edilir.
 - Statü eşit ise davranışın sonuçlanması beklenir.
 - Statü düşük ise davranış taklit edilmez.
- Bu durumda, A taklit edildiğine göre statüsü yüksek, B için bekleme kararı alındığına göre statüsü eşittir.

(Cevap C)

97. Öğretmenlerin çocuğa gösterdiği ilgi, çocuk için olumlu bir pekiştireçtir ve pekiştirmeye yol açmaktadır. Yani çocuk ne zaman emeklese, çevresindeki kişiler onunla daha fazla ilgilen- diği için, çocuğun emekleme davranışı olumlu pekişmekte, haliyle bu davranış güçlenerek devam etmektedir.

Uzmanın önerisi üzerine, çocuk emeklediği zaman çocuğa ilgi gösterilmemiş davranış görmezden gelinmiş (sönmeye tabi tutmak), bu sayede bir süre sonra ortadan kalkmıştır.

Bu durum, bir davranışın devamlılığında pekiş- tirmenin önemini göstermektedir. Pekiştirilme- yen davranışlar ise sönmektedir.

(Cevap D)

98. Bandura'ya göre bireyin öz-yeterlik algısı,
- Bireyin öznel deneyimlerinden, yani geç- mişte benzer olaylarda elde ettiği sonuç- lardan,
 - Bireyin çevresindeki diğer kişilerin yaşantı- larından (dolaylı yaşantılar), yani çevresin- deki insanların benzer olaylarda elde ettiği sonuçlardan,
 - Bireyin psikolojik durumundan,
 - Bireye uygulanan – uygulanacak olan sözel ikna durumlarından etkilenmektedir.
- Bandura'ya göre, bunlar arasında en etkili olanı, bireyin öznel deneyimleridir.

(Cevap A)

99. Düz çizgi ile ifade edilen durumda işlemin iki durumda yüksek çekiciliğe sahip olduğu gö- rülmektedir:

- i. Başarma olasılığı düşük,
- ii. Başarma olasılığı yüksek

Kesikli çizgi ile ifade edilen durumda ise, tek bir durumda yüksek çekiciliğe sahip olduğu görülmektedir:

- i. Başarma olasılığı orta

Bu durumda, A (başarı güdüsü), başarılı olma olasılığı orta düzeyi B (başarısızlıktan kaçın- ma), başarılı olma olasılığı düşük ya da yük- sek durumları tercih edecektir.

(Cevap C)

- 100. Tepki analojisi:** Organizmanın aynı davranışta bulunmasının tek nedeni uyarıcıların benzerliği değildir. Benzer çevresel koşullar da aynı tepkinin oluşumunu sağlayabilir. Yani, organizmanın dâhil olduğu yeni çevre, önceki çevresine ne kadar çok benziyorsa, organizmanın aynı davranışı gerçekleştirme ihtimali de o kadar yüksektir.

Ayşe Hanım'ın "Eğer kendi mutfağımda yap-saydım, çok daha güzel olurdu." açıklaması, bu açıklama için uygun bir örnektir. Çünkü Ayşe Hanım farklı bir çevrede iken, istediği davranışı gerçekleştirememektedir.

(Cevap D)

- 101. Zıt tepki (çatışan uyarıcılar) yöntemi:** Bu yöntemde istenmeyen tepkiyi meydana getiren uyarıcı ile onunla rekabet edebilecek güçte istenen uyarıcı bir arada sunulur.

Böylece, istenenin etkisiyle (hatırına), istenmeyen giderilir.

Danışmanın "Acı ilacı tatlı şurupla içireceğiz" açıklaması, istenenin etkisiyle istenmeyeni gidermeyi çağrıştırmaktadır.

(Cevap E)

- 102. Kabloların renkleri ile bu renklere uygun giriş yerleri belli olduğu için, uyarıcıları (kablolar ile giriş yerleri) inceleyip, birbiriyle karşılaştırma ve ardından aralarında ilişki kurarak doğrudan çözüme ulaşma, bu durumda etkili bir öğrenme şekli olarak karşımıza gelmektedir.**

Uyarıcıları inceleyip – karşılaştı – ilişki kur ve doğrudan çözüme ulaş şeklinde karşımıza çıkan öğrenme durumuna "kavrama yoluyla öğrenme" denir.

Not: Eğer tüm kablolar ve – veya giriş yerleri aynı renkte olsaydı bu durumda zorunlu olarak deneme yanılma yoluyla öğrenme seçilirdi.

(Cevap B)

- 103. Sosyal yardım hizmetleri öğrencilere, burs, barınma, beslenme, ulaşım ve ek iş gibi konularda yardımcı olma gibi hizmetleri kapsar. Öğrenci sütü uygulaması öğrencilerin beslenme açısından desteklenmesi olduğu için sosyal yardım hizmetleri kapsamında yer alır. Sağlık hizmetleri ile karıştırılmamalıdır, zira sağlık hizmetleri; sağlık eğitimi, sağlık kontrolleri yapma, bulaşıcı hastalıklardan korunma, tanı ve tedavi hizmetlerini kapsar.**

(Cevap B)

- 104. Sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin tespitleri Neşe'nin bir öğrenme güçlüğü yaşadığı yönündedir. Öğrencinin bu problemi nedeniyle özel eğitim alması gerekebilir. Bu doğrultuda rehber öğretmen Neşe'yi rehberlik araştırma merkezi özel eğitim bölümüne yönlendirmeli. Öğrencinin burada eğitsel tanılanması yapılmalı, özel eğitime ihtiyacı olup olmadığı tespit edilmeli eğer varsa özel eğitim ihtiyacı öğrenci için gerekli eğitsel kararlar alınmalıdır.**

(Cevap A)

- 105. Rehberlik hizmetlerinin bireye bütün hayat basamaklarında verilmesi gerekir, çünkü rehberliğin temel fonksiyonu bireyin tüm yönleri ile gelişiminin desteklenmesidir. Gelişim sürekli bir süreçtir, eğitim kademelerinin belli bir bölümü ile sınırlandırılmaz. Gelişimin sürekliliği rehberlik hizmetlerinin yaşam boyu sunulması gerekliliğini ortaya koyar. Toplu dosyaların tutulmasındaki temel mantık da budur.**

(Cevap B)

- 106. Bireyin duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını ifade edememesi ya da ifade etme konusunda güçlükler yaşaması atılganlık becerilerindeki eksiklikten kaynaklanır. Atılganlık sorunu bir doğru iletişim sorunudur. Bireyin kendini ifade etmekte yaşadığı problemler bireyin kişisel - sosyal problemleridir. Atılganlık eğitimi kişisel - sosyal rehberlik hizmetleri kapsamında yer alır.**

(Cevap A)

107. Öğretmenin öğrenciye verdiği tepki bir çatışmasız, etkili iletişim tepkisi değildir. Öğretmenin tavrı emredici ve otoriterdir. Yaşanan çatışma bu yolla çözülemez. Bu yolla yalnızca sorunun üzeri örtülür, sorun baskı altına alınır. Öğretmen etkili bir arabulucuk yapamamış, çatışma durumu ile başa çıkamamıştır.

(Cevap D)

108. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinde temel amaç bireyin kendini gerçekleştirmesidir. İnsancıl yaklaşıma göre bireyin kendini gerçekleştirmesi için temel koşullardan biri bireyin kendini tanıması, anlaması ve kabul etmesidir. Parçada da bireyin kendini keşfetme sürecinde psikolojik danışma hizmetlerinin rolü açıklanmıştır.

(Cevap E)

109. Parçada Duygu yalnızlık yaşadığını vurgulamaktadır. Duygu önceki okulundaki arkadaşlarını özlemektedir. Yeni okulunda önceki yakın ve sıcak arkadaş ilişkilerini bulamamaktan yakınmaktadır. Bu durum Duygu'nun sevgi-yakınlık, ait olma ihtiyacını karşılayamadığını göstermektedir.

(Cevap B)

110. Duygu yeni bir ortama girmiştir, yeni okuluna alışamamıştır. Duygu bir uyum problemi yaşamaktadır. Duygu bu problemleri için psikolojik yardım almalıdır. Ona sunulacak psikolojik danışma hizmeti uyum sağlamasına yardım merkezli olmalıdır.

(Cevap E)

111. Otobiyografi, değerlendirilmesi güç bir tanıma aracıdır. Otobiyografinin uzunluğu kişinin kendini anlatmaya istekli olduğunun bir işaretidir. Yazının genel havası öğrencinin nasıl bir duygu durumu içinde olduğu hakkında ipucu verebilir. Yazıdaki eksikler kişinin otobiyografide bahsetmediği, atladığı kişi ve olaylardır.

(Cevap D)

112. Soruda belirtilen öğrenci, dikkat dağınıklığı yaşamaktadır. Dikkat dağınıklığı olan öğrenciler bir işe uzun süre konsantre olamaz, kendini yaptığı işe veremez, kolayca dikkatlerini yitirebilir ve derste sık sık hayallere dalarlar. Bu problem uzman yardımı gerektiren eğitsel nitelikli bir problemdir. Dikkat dağınıklığı bireyin eğitsel başarısı önündeki önemli engellerden biridir.

(Cevap E)

113. Süpervizyon psikolojik yardım hizmeti veren uzmanların bu alanda daha yetkin bir uzmandan aldığı mesleki destektir. Özellikle uygulama alanında karşılaşılan güçlüklerin aşılması için oldukça önemlidir. Psikolojik danışman bu yolla mesleki yeterliliklerini geliştirir, mesleki gelişimini destekler. Örnek durumda Selim Bey karşılaştığı durumla ilgili süpervizyon almıştır.

(Cevap D)

114. Bireyin karşılaştığı sorunun çözümü için kitapların kullanılmasına bibliyoterapi denir. Süpervizyon desteği sunan rehber öğretmen, Selim Bey'e güçlüğü aşabilmesi için kitap okuma önermiştir. Psikolojik danışma ve rehberlikte psikolojik içerikli kitaplardan, edebi eserlerden, ünlü kişilerin hayat hikâyelerinden yararlanarak sunulan psikolojik yardıma bibliyoterapi denir.

(Cevap B)

115. Jung psikolojik tip teorisinde sekiz tip ve bu sekiz tipe göre de sekiz öğrenme ve öğretme stili ortaya koymuştur. Bunlar; dışa dönük, içe dönük, duygusal, sezgisel, düşünen, duygusal, yargısal, algısal tiplerdir.

İçe dönük tipler topluluk önünde kendilerini çok rahat ifade edemezler. Topluluk önünde konuşmadan önce ince hesaplar yaparlar. İçe dönük tipler kolayca incinebilir ve kendi kendilerini motive edebilirler.

(Cevap B)

116. Kimdir bu? bireyin kendisi ve içinde bulunduğu grup tarafından nasıl görüldüğünü gösteren bir tekniktir. Öğrenciler kendilerine verilen betimleyici ifade listesinden kendisi ve grup üyeleri için uygun gördüklerini işaretler. Öğrencinin grup tarafından nasıl görüldüğü ile öğrencinin kendini betimlemesi arasındaki tutarlılık bağdaşım düzeyidir. Ayça kendisi için 3 ifade seçmiş bu üç ifadeden yalnızca 1 tanesi arkadaşlarının onun için seçtiği ile uyumludur. Bu Beril için 0, Deniz için 1, Efsun için de 0'dır. Bu öğrencilerin bağdaşım hali düşüktür. Timur için 3 madde de uyum vardır. Timur bağdaşım düzeyi en yüksek öğrencidir.

(Cevap E)

117. Bir vakanın birden fazla uzmandan oluşan bir grup tarafından incelenme işine vaka konferansı denir. Bu çalışmanın bir diğer ismi vaka konsültasyonudur. Farklı alanlardan uzmanlar hep birlikte vakayı derinlemesine inceler ve teşhis eder. Grup vakayı analiz ettikten sonra gerekli çözüm önerileri önerir. Bu yaklaşımda grup dinamiklerinden yararlanılır. Özellikle tıp ve psikolojik yardım hizmetlerinde çok kullanılan bir tekniktir.

(Cevap C)

118. Değerlendirme cetveli öğrencilerin belirli bir nitelik yönünden birbirlerine hangi derecede olduklarını, 3 veya çoğu zaman 5 kısma ayrılmış çizgi üzerinde gösterilmesidir. Ele alınan nitelik açısından 1 niteliğin en düşük, 5 niteliğin en yüksek kısmını gösterir. Öğrencilerin ilgili nitelik açısından karşılaştırılmasına olanak verir. Subjektif bir teknik olduğu, gözlemsel araçların sonuçlarına karışabilecek hataların değerlendirme cetvellerine de yansıtılabileceği unutulmamalıdır.

(Cevap A)

119. Rehberlik ve psikolojik danışma programları ile ilgili olarak okul müdürünün rolleri şunlardır; liderlik ve destek olma, müşavirlik ve kaynak desteği. Liderlik rolü soruda belirtildiği gibi programın hazırlanması için kurulan komisyona başkanlık etmesinden kaynaklanır. Kaynak desteği programın yürütülmesi için gerekli kaynakların sağlanmasıdır. Koordinasyon okul rehber öğretmeninin programa yönelik bir rolüdür.

(Cevap A)

120. Sınıf öğretmeni ayrılan sürelerde sınıfına girerek sınıf rehberlik etkinliklerini yürütür. Rehberlik servisi ile iş birliği yaparak öğrencilerinin eğitsel kol yöneltmelerini yapar. Rehber öğretmen ise öğrencilerle bireysel ve grup rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarını yürütür. İhtiyaç duyulan kendi alanı ile ilgili konularda seminer, konferans vb. etkinlikler düzenler.

(Cevap B)